

Uchwała nr 148/2024
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego z
dnia 21 sierpnia 2024 r.

**dotycząca projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o prokuraturze oraz niektórych innych
ustaw**

Po rozpatrzeniu na wniosek Ministra Sprawiedliwości, pana A. Bodnara 29.07.2024 r.

(pismo DL.461.4.2024) *projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw* (w wykazie prac legislacyjnych RM – nr UD95), stosownie do art. 329 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2023 r. poz. 742, z późn. zm.), Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego pozytywnie opiniuje przedstawiony dokument, formułując równocześnie następujące uwagi.

1. Podstawowym celem projektu ustawy jest ustanowienie prokuratury niezależnej od bieżących wpływów politycznych i władzy wykonawczej. Cel ten nawiązuje do kluczowych warunków demokratycznego państwa prawa i pełnej realizacji przepisów Konstytucji RP. Ustanowienie, a zasadniczo przywrócenie organu prokuratora generalnego, wraz z prawnym określeniem mechanizmów wspierających zachowanie niezależności przez prokuraturę i warunków wyłączenia z zależności od władzy wykonawczej – rozdzielenia od urzędu Ministra Sprawiedliwości, zasad powoływania, funkcjonowania i budżetowania **Rada Główna** uważa za w pełni zasadne i **opiniuje pozytywnie**.
2. Prokuratora Generalnego powołuje Sejm, za zgodą Senatu. Wśród 5 instytucji, którym przysługiwać będzie prawo zgłaszania kandydatów na prokuratora generalnego znajduje się Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego (art. 13b § 3). Ustawowe zadania Rady Głównej, określone przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce dotyczą wyrażania opinii w sprawach *zasad działania i kierunków rozwoju systemu szkolnictwa wyższego i nauki, zarządzania uczelniami oraz w sprawach studentów, doktorantów i kadry naukowej*, polityki naukowej państwa, projektu budżetu państwa w części dotyczącej szkolnictwa wyższego i nauki oraz projektów aktów prawnych dotyczących systemu szkolnictwa wyższego i nauki oraz współpracy z krajowymi i międzynarodowymi organizacjami działającymi w obszarze szkolnictwa wyższego i nauki (art. 329 i 330). Z tych powodów **Rada Główna nie popiera** proponowanego w art. 13b § 3 rozwiązania. Uważa w tym względzie za w pełni właściwą rolę inicjatywy - prawa zgłaszania kandydatów na prokuratora generalnego przez grupę posłów, senatorów, Krajową Radę Prokuratury oraz organizacje pozarządowe, których zadania statutowe są związane z ochroną zasady demokratycznego państwa prawnego, ochrony praworządności i praw człowieka.
3. Projekt ustawy zakłada utworzenie przy Prokuratorze Generalnym Rady Społecznej (art. 13 r). Jej zadania wiązać się będą z wyrażaniem stanowiska i opinii *w istotnych sprawach dotyczących organizacji i funkcjonowania prokuratury* (§ 2). Ma zatem być

formą uspołecznienia funkcjonowania organu prokuratora generalnego. W skład 9. osobowej Rady, w myśl projektu ustawy, ma wejść także *osoba wskazana przez Radę Główną Nauki i Szkolnictwa Wyższego* (§ 4). Taką propozycję **Rada** uważa za ważną i **opiniuje pozytywnie**. Rada Główna, będąc reprezentatywną instytucją przedstawicielską szkolnictwa wyższego i nauki może wskazać osobę ze środowiska, która poprzez swoją aktywność przyczyniać się będzie do realizacji ustawowych zadań Rady Społecznej przy Prokuratorze Generalnym.

4. Projekt ustawy określa zasady zatrudnienia prokuratora generalnego, w tym zatrudnienia dodatkowego. Jako zasadę ogólną przyjmuje ważne ograniczenia w podejmowaniu dodatkowych zajęć. Jedynym wyjątkiem są możliwości pracy w instytucjach systemu szkolnictwa wyższego i nauki na stanowiskach dydaktycznych, badawczych lub badawczo-dydaktycznych w łącznym wymiarze nieprzekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach (art. 42 a). **Rada Główna opiniuje negatywnie** proponowane rozwiązanie. Zwraca bowiem uwagę na dwa istotne argumenty. Po pierwsze - szczególną społeczną rolę osoby i urzędu prokuratora generalnego w systemie władzy publicznej i potrzebę usankcjonowania jego niezależności w szerokim tego słowa znaczeniu. Po drugie podkreśla, że ustawowy maksymalny wymiar rocznego pensum dydaktycznego jest znacznie zróżnicowany i wynosi: do 180 godzin dla pracownika badawczodydaktycznego na stanowisku profesora, do 240 – dla pracownika badawczodydaktycznego oraz do 360 – dla pracownika na stanowisku dydaktycznym (art. 127 ust. 2 ustawy PSWIN). W niektórych sytuacjach, zależnych od wewnętrznych ustaleń podmiotów określających wymiary pensum, praca badawczo-dydaktyczna prokuratora generalnego w podmiotach nauki i szkolnictwa wyższego może utrudniać realizację jego podstawowych zadań i skuteczne kierowanie urzędem.

Reasumując, Rada Główna Nauki i Szkolnictwa Wyższego popiera założenia, cele i rozwiązania *projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw*. Jego istota w pełni nawiązuje do społecznych oczekiwań przywrócenia zasad demokratycznego państwa prawa w obszarze wymiaru sprawiedliwości, zasad trójpodziału władzy i zapewnienia zgodności rozwiązań instytucjonalnych polskiego porządku prawa ze standardami Unii Europejskiej.

Uchwałę otrzymują:

1. Minister Sprawiedliwości
2. Minister Nauki (do wiadomości)

Wiceprzewodniczący
Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Prof. Stanisław Kistryn